Timișoara-Temesvár, XIX. évf., 118. szám · ARA 5 LEJ · Hétfő, 1943 május 24

Főszerkesztő: Dr. Olosz Lajos
Felelős szerkesztő:

D… HIRLAP

Onor. Biblioteca Universității din Cluj
Sibiu

A timiștorontali törvényszék bej. sz. 85. (Dos. No. 934/1938)
Alapitotta: Dr. VUCHETICH ENDRE és Dr. VÁRNAY ELEMÉR

Z… …i Comunității Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népközösség lapja

Vizsgáznak a fiuk, lányok...

Ha nem is a naptárban, de az iskolai évben csaknem egy hónappal került előbbre Péter és Pal napja. Már régen nem ezen a napon osztják ki a bizonyitványokat a tanulóifjuságnak. Már régóta van háboru. Az időpont változása azonban nem sokat változtat azon az izgalmon, amely az iskolai esztendő végén mindig elfogja a kicsiny és nagy tanulókat, azon a várakozó aggodalmon, amely a szülőkön is urrá lesz ilyenkor.

A tempus irrevocabile, a visszahozhatatlan idő egy rövid szakasza lezárult. Az iskolai rosta lassan, könyörtelenül megmozdul. Ez az iskolai élet rendje. A harctéri szolgálat miatt hiányos, a dolgozó sorból egyszer már kilépett tanitók-tanárokkal pótolt bizottságok előtt, a rendesnél rövidebb szorgalmi idő alapján kell ifjuságunknak igazolnia, hogy a mai nehéz és mindenképen drága időt nem fecsérelte el. Van öröm és sirás ilyenkor, megérdemelt siker és kicsinyes minősités, büszke önérzet és bánatos csüggedés. Csak emberek minősitenek, akik ha jól látják is a tanulás eredményeit, nem láthatnak a vesékbe és maguk is ostorozva a sulyos időktől, nem látják, nem is láthatják mindazt a nehézséget, amelyben ma gyermekeink élnek.

Igen kevés köztünk az olyan, aki még most is mindent meg tud adni gyermekeinek az iskolai munka nyugodt zavartalan elvégzéséhez. Lassubb vagy gyorsabb ütemben,, de mindnyájan az elszegényedés kevésbbé napsütötte völgyei, sőt szakadékai felé ballagunk, s talán az a legnagyobb keserüségünk, hogy olykor még a legnagyobb erőfeszitéssel, a magunk igényeinek a csökkentésével, lemondás árán sem tudjuk megszerezni a gyermeknek azt, amit szeretnénk. A szülők ugyanis becsületesen állják az élet vizsgáztatását, édesanyák és édesapák, akik ezt a minden cimnél és rangnál szebbet és nagyobbat megszolgálják, fáradozásuk és gondoskodásuk központi sulyu céljának tekintik a gyermeket. Ifjaink és leányaink vizsgáztatásánál ma jogosabban tehát, mint bármikor, az iskolai rostába azt is bele kellene foglalni, hogy csak valamelyest is megértették-e a szülők áldozatának tartozó kötelességet, a lelkiismeretes iskolai munkát, de még inkább lenne minősitendő, hozzájárultak-e vajjon szelid engedelmességgel és a nélkülözhetetlen apróbb-nagyobb házi vagy mühelyben, kicsi gazdaságban, házi jószágok körül való munkájukkal a szülők gondjának csökkentéséhez, lelki bátorságának emeléséhez. Mert ezt hirdetniök kellett a tanitó-rend tagjainak.

Az iskolai tanitási anyag, rendtartás, fegyelem szemmeltartásán tul a valóságos mindennapi küszködést is kellett látniok. Buzditaniok kellett és lelkesitettek is arra, hogy nem szégyen a kapálás, a mosogatás, a mosás, takaritás, az ideoda szalajtatás, a sok apró munka, amire a szülőknek szükségük van, hogy érdem a részvállalás a szülők munkájából, hogy kötelesség ma az igénytelenség, a legbensőbb összeforrás a még oly szegényes otthonnal is, hogy a tanulói állapot nem uri állapotnak a kezdete, hanem a jobb élet esetleges lehetőségeért, kezdeteért az otthonnak joga van a tanuláson kivül megkövetelni a tanuló gyermektől is a terhek viselésében mindent, amit csak megtehet. Iskola és család ma jobban szorul egymás kiegészitésére, mint bármikor. Az iskola értelmi és erkölcsi sulya ma nem lehet suly a szó elavult értelmében, hanem lenditő erő, lelki támasz, szép sugárzás a jelennek egyensulyozó és a jövőnek előkészitő, komoly egységgé kovácsolódásnak feladataiban.

A vizsgákat népközösségünk is figyeli. Azért is, mert család és iskola ma sok helyen alig boldogulhatna a közösség erkölcsi és anyagi segitsége nélkül, a megadott támogatás ellenértékét tehát látni akarja. Tudnia kell, hogy a közösségi pénzből vásárolt kis csizmák, ruhácskák, ebédek és könyvek, lelkes nőegyleti munkából összegyüjtött sok-sok tandij jó helyre került-e vagy sem. A közösség a tanulás magasabb fokaira a maga támogatásával csak olyanokat küldhet, akik az első fokon kipróbálva, megérdemlik a segitséget. A kellő mérték alkalmazása nélkül zürzavar keletkezhetnék. A derék tanuló ellankadnék, hiszen kisebb erőfeszitéssel is lehetne biztositania iskolában maradását. Hiába, rosta itt is kell. A közösség anyagi ereje nem akkora, hogy gyenge, iskoláztatásra nem alkalmas gyermekekre pazarolja pénzét. Ennek ugyis két-három helye is volna, nem egy. Segitenünk kell, de pazarolnunk nem szabad.

A vizsgáktól azonban nincs mit félnie az ifjuságnak. Tanitói és tanárai miatt sem kell fölöttébb izgulnia. A végzett munka jóakaratu számonkéréséről van szó. A tanitói rend tudja a legjobban, hogy mi az a legkevesebb, amit ifjainknak és leányainknak tudniok kell. Ez a rend a legerősebb támasztékuk akkor, ha esetenkint idegen bizottságok elé is kell állaniok. Velük izgul, aggódik és örvendez, még méltatlankodik is. Persze ennél többet ér az alapos, szakszerü, minden eshetőséget számbavevő előkészités. Mindenki a maga helyén, a saját feladatai szerint várja és állja a vizsgákat. Család, iskola, népi közösség összefügg. Egyek abban, hogy a történeti fejlődés és a mai helyzet ismeretében a kellő méltánylással viseltetvén egyházainknak alig felbecsülhető iskolafenntartó nagy szolgálatai iránt, reménykedve várják a vizsgálatok kielégitő, megnyugtató, több helyen lelkesitő eredményét.

„Olaszország elválaszthatatlan Németországtól"

Berlin és Róma az „acélszerződés" negyedik évfordulóját méltatja — Davies átadta Roosevelt levelét Sztalinnak — Svéd lapértesülések a cseh—lengyel tárgyalások megszakitásának okairól

Eredményes légitámadások Málta repülőterei ellen

Illetékes német helyen a legnagyobb figyelmet szentelik Bastianini olasz külügyi államtitkár nagy külpolitikai beszédének és rámutatnak arra, hogy az olasz kormányférfiu részletesen kifejtette azokat az elveket, melyeket Hitler és Mussolini legutóbbi találkozóján leszögeztek s melyeket a hivatalos közleményben is röviden közöltek. Berlinben kiemelik Bastianininek azt a megállapitását, hogy a kapitalizmus világgazdasági támadó politikája az oka a mai viszálynak és aláhuzzák a világ javainak igazságos elosztására vonatkozó olasz követelést, mely egyben a tengely álláspontja is. A Berliner Börsenzeitung Bastianini beszédében örömmel üdvözli Olaszország elszántságának ujabb kifejezését, hogy rendithetetlenül folytatja a harcot. Az Universul cimü bucureşti lap berlini tudósitója szerint német politikai körök nem tulajdonitanak semmiféle jelentőséget sem annak a hirnek, hogy a szövetségesek ultimátumot intéztek Olaszországhoz és felszólitották a kapitulálásra. Berlinben utalnak arra, hogy a négy évvel ezelőtt megkötött német—olasz barátsági és szövetségi szerződés „acélszerződés" néven került a történelembe és kiemelik a tengelyhatalmak elválaszthatatlanságát. Az olasz különbékére utaló hirek teljesen alaptalanok, mondják Berlinben, a Popolo di Roma cimü olasz lap pedig az „acélszerződés" jelentőségét méltatva emlékeztet arra, hogy a német—olasz barátsági és szövetségi szerződés jegyzőkönyvének ötödik pontja értelmében „a szerződő felek nem kötnek fegyverszünetet vagy békét egymás megkérdezése nélkül".

Roosevelt üzenete

Davies nagykövet, Roosevelt elnök moszkvai különmegbizottja tegnap a sajtóértekezleten azzal jellemezte küldetését, hogy **csak az elnök üzenetének átadójaként tartózkodik a szovjet fővárosban és nem azért, hogy tárgyalásokat folytasson.** A német távirati iroda Stockholmon át szerzett értesülése — hivatkozással a Svenska Dagbladet cimü svéd lap jelentésére — ismerteti Davies nyilatkozatát, melyet Sztalinnal való találkozásáról a Columbia Broadcasting Company moszkvai munkatársának adott. Davies elmondotta, hogy csütörtökön este 9 órától fél 12-ig volt Sztalinnál. Az átadott levél tartalmáról természetesen semmit sem mondhat, csak annyit közölhet, hogy **a levél nagyon hosszu volt** s azt Sztalin azonnal lefordittatta magának. Sztalin **némán, minden megjegyzés nélkül hallgatta a levél oroszynelvü forditásának** felolvasását s annak végeztével csak annyit mondott Daviesnak, hogy néhány nap mulva érintkezésbe lép vele ismét. Lehetséges, — mondotta a nagykövet — hogy Sztalin irásbeli választ küld Roosevelt elnöknek.

A cseh—lengyel kapcsolatok

Körülbelül három hónappal ezelőtt a távirati irodák — amerikai hirforrások nyomán — arról számoltak be, hogy a Szovjetunió támogatni fogja a háboru győzelmes befejezése esetén létesitendő „uj Csehszlovákiát" határainak visszaállitása tekintetében, de ugyanekkor egy londoni tudósitás azt közölte, hogy Moszkva nem ismeri el a müncheni egyezményt és a lengyel kérdés tekintetében sem hajlandó az eredeti (1939-es) szovjet álláspont feladására. Olasz hirforrások szerint a szovjet kormány felszólitotta a londoni cseh emigráns-kormányt, hogy **hagyjon fel a lengyel—jugoszláv—csehszlovák államszövetség felállitására vonatkozó tervével.** Más szempontból foglalkozva a Benes javasolta federáció kérdésével, a Svenska Pressen cimü svéd lap is élesen szembefordult a cseh emigránsok háboru utáni terveivel és leszögezte, hogy „csak egészen szabadjára eresztett képzelőerővel lehet feltételezni, hogy szó lehet a kis államok és a Szovjet közötti együttmüködésről, miként ezt Benes állitja."

A szovjetorosz—lengyel viszály kirobbanása óta azután a Benes-féle államszövetségi terv egyelőre lekerült a napirendről és csak a cseh emigráns vezér mostani washingtoni látogatása vetette azt ismét felszinre. A tervet Washingtonban — hir szerint — tartózkodással fogadták, a különböző jelentésekből azonban nem derül ki, hogy Benes tervével hivatalosan, vagy csak tájékozódás céljából foglalkoztak. Mindenesetre feltünő, hogy Benes **Washingtonban is** azt az álláspontját képviseli, mely szerint a Szovjetszövetség jelenléte az európai egyensuly biztositéka. Ez a cseh álláspont lengyel körökben élénk visszatetszést keltett a már nyilt célzások történtek arra, hogy Benes Moskva kedvéért eltávolódik a lengyelektől.

A III. Internacionále feloszlatása

Lapzártakor érkezett DNB. jelentés szerint a moszkvai Pravda bejelentette, hogy a III. (kommunista) Internacionále végrehajtó bizottságának határozatára az *Internacionále moszkvai központját, mint az egyes külföldi államokban müködő kommunista mozgalom székhelyét feloszlatják.* A tengelyellenes országokban az Internacionále kirendeltségeinek müködését megszüntetik és utasitották azok vezetőit, hogy támogassák az illető állam kormányát a tengely ellen. Berlini jelentések e hir közlésével egyidejüleg ismertetik a német távirati iroda diplomáciai szerkesztőjének megjegyzéseit Moszkva e lépésével kapcsolatban. A DNB. szerkesztője hangoztatja, hogy az Internacionále feloszlatása a *legnagyobbszabásu propaganda-tény, amire Sztalin eddig vállalkozott.* A bolsevizmus nemzetközi kötelékeinek elszakitása a DNB. hangadója szerint maga a bolsevizmus alól huzná ki a talajt, de erről nincs szó. Sztalin udvarképessé akarja tenni a kommunizmust nyugati szövetségeseinél. *Ezentul nem ugy fog szerepelni, mint a nemzetközi kommunizmus legfőbb irányitója, hanem mint a nemzeti alapon álló Oroszország képviselője.* A DNB diplomáciai szerkesztője a továbbiakban azt irja, hogy tévedés lenne Moszkva e lépését a Davies révén Sztalinnak küldött Roosevelt-üzenetre visszavezetni. Befejezésül a német távirati iroda szerkesztője annak a meggyőződésnek ad kifejezést, hogy *Európában senkit sem tévesztheł meg Moszkva e lépése.*

A tescheni kérdés

A Stefani olasz hirügynökség, berni jelentést ismertetve, közölte, hogy a **cseh—lengyel tárgyalások Londonban váratlanul megszakadtak.** Ripka miniszter, a cseh emigráns-kormány nevében kijelentette, hogy a tárgyalások megszakitása elsősorban a szovjet—lengyel vi-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

szályra vezethető vissza, de — mint mondotta — „vannak más természetü nézeteltérések is, mint például a tescheni kérdés." Teschenre a háboru után ugyanis mind a lengyelek, mind a csehek igényt tartanak.

A finn lapok szerint a cseh emigránsok összehasonlithatatlanul merevebb álláspontra helyezkedtek a középeurópai, illetve dunavidéki együttmüködés tekintetében, mint a lengyelek. Ezzel egyidejüleg a finn lapok már cimeikben is kiemelik a tényállást, egyrészről azt, hogy „semmi jele sem mutatkozik annak, hogy a szovjetorosz—lengyel viszályban változás állott be", — másrészről pedig azt, hogy „a cseh emigránsok megszakitották tárgyalásaikat a lengyelekkel, kizárólag azért, hogy kifejezésre juttassák rokonszenvüket Sztalin iránt."

A szerb emigránsok

Svéd hirforrások már a casablancai szövetséges megbeszélések idején rámutattak azokra a hirekre, melyek szerint Moszkva, bár állandóan sürgeti a második európai arcvonal felállitását, annak balkáni megvalósitása ellen — tiltakozott. Más jelentések is érzékelteték, hogy a Szovjet a szövetségesekkel szemben a maga érdekterületének tekinti a Balkánt. Ezeket a hireket megerősiteni látszanak azok a svájci lapértesülések, melyek szerint a szovjet kormány hivatalos formában fejezte ki elégedetlenségét a szerb emigráns kormány tevékenységével kapcsolatban. Egyes hirforrások már arról is tudnak, hogy a londoni szerb emigráns kormány kebelében *változtatásokra kerül sor* és számolni lehet a kifejezetten oroszbarát G r o l l Milán külügyminiszteri kinevezésével. Erről ugyan eddig még nem érkeztek hirek, valami változás azonban máris történt: kicserélték a szerb emigráns-kormány moszkvai diplomáciai képviselőjét. Az uj moszkvai szerb követ, Szimics, állitólag azzal a megbizatással ment Moszkvába, hogy a jugoszláviai Mihajlovics-féle partizánok és a külön alakulatokban tömörült kommunisták együttmüködésére vonatkozó szovjet elgondolásokat összhangba hozza a londoni emigráns-kormány álláspontjával. *(—r)*

A politikai arcvonal

Az „acélszerződés" negyedik évfordulója

Berlin. (Rador). A német—olasz barátsági és szövetségi szerződés aláirásának negyedik évfordulója alkalmából Hitler német vezér és kancellár, III. Viktor Emanuel olasz királycsászár és Mussolini között táviratváltás történt.

Távirat-váltás folyt le Ribbentrop német külügyminiszter és a Duce, valamint Ribbentrop és Bastianini olasz külügyi államtitkár között is.

Berlin. (DNB). Most van négy esztendeje annak, hogy Németország és Olaszország aláirták a barátsági szerződést. Az évforduló alkalmából illetékes német körök a következőket jegyzik meg: A négy év előtti barátsági egyezmény „acélszerződés" néven alatt került a történelembe. A tengelyhatalmak már akkor is annak a szilárd meggyőződésöknek adtak kifejezést, hogy minden kérdést békésen hajlandók rendezni, amely a versailleszi békeszerződés következtében támadt. Rámutattak arra, hogy nincsen európai probléma, amelyet nem lehetne békés uton elintézni. Nem a német—olasz szövetségeseken mulott, hogy a békés rendezés nem történt meg és hogy megszőlaltak a fegyverek. Németország és Olaszország szövetségeseikkel együtt 300 milliós tömböt alkotnak és semmi hatalom, semmi uszitás nem képes ennek a nagy néptömbnek a meggyőződésén és akaratán változtatni.

Roosevelt szerint a washingtoni tanácskozásokon e hét folyamán végleges döntést hoznak

Genf. (DNB) Az United Press Washingtonból jelenti, hogy Roosevelt elnök az ujságirók előtt tett kijelentései szerint a Churchill miniszterelnökkel folyó megbeszélései a hét végére „elhatározó jellegü eredménnyel" végződnek.

Az elnök megjegyezte, hogy tökéletesen egyetért az angol kormányfőnök azzal a kijelentésével, hogy az északamerikai erők javarészének továbbra is a csendesóceáni térségben kell maradnia, majd hangsulyozta, hogy az északamerikai erők többsége ténylegesen ebben a körzetben tartózkodik.

DAVIES KÉT ÉS FÉLÓRÁS KIHALLGATÁSON SZTALINNAL

Amszterdam. (DNB). A londoni rádió közölte, hogy Roosevelt elnök levelét, amelyet kinn küldöttje, Davies vitt Moszkvába, csütörtökön este két és félórás megbeszélésen Sztalinnak leforditották. E tényt maga Davies közölte pénteken a Moszkvában müködő angol és északamerikai ujságirókkal. Az egyik ujságirónak arra a kérdésére, vajjon most már jobban ismeri-e az elnök levelének tartalmát, mint megérkezése pillanatában, Davies szószerint a következőket mondotta:

— Én csak az üzenet kézbesitője vagyok s nem azért tartózkodom Moszkvában, hogy tárgyalásokat folytassak.

A LONDONI CSEH EMIGRÁNSOK CSAK SZOVJETBARÁT LENGYEL KORMÁNYAL TÁRGYALNAK

Berlin. A cseh—lengyel együttmüködés főfeltétele a Szovjetunióhoz való szivélyes viszony, — jelentette ki minap Benes, volt csehszlovák köztársasági elnök, aki jelenleg Washingtonban tartózkodik. Kijelentése teljesen azonos „külügyminiszterének", Jan Masarynak londoni nyilatkozatával, aki egyébként hangoztatta, hogy a lengyeleknek nemcsak szovjetbarátságukat kell bebizonyitaniok, hanem meg kell egyezniök a csehekkel a tescheni kérdésben.

Benesen és Masarykon kivül ugyanilyen értelemben nyilatkozott Rinka londoni cseh miniszter is. Mindebből kiviládik, hogy a csehek magasra tartott zászlókkal átmentek a bolsevisták táborába.

MOSZKVA A SZERB KÉRDÉS KEZELÉSÉBEN BALKÁNI ÉRDEKELTSÉGÉT ÉRZETTI

Berlin. Genfi jelentés szerint az a tény, hogy Molotov szovjetorosz külügyi népbiztos a napokban magához rendelte a moszkvai szerb követet, arra enged következtetni, hogy a Szovjetunió a Londonban székelő szerb emigráns kormány Moszkvába való költözését követeli. Szovjetoroszország igy akarja kifejezésére juttatni érdekeltségét a volt jugoszláv területen. Moszkva e lépése Londonban hir szerint nem keltett jó hatást.

VÁLTOZÁS A MOSZKVAI SZERB KÖVETSÉG VEZETÉSÉBEN

Berlin. (Transkontinent Press). A Tass szovjet hirszolgálati ügynökség közölte, hogy Szimics, moszkvai uj, ugynevezett jugoszláv meghatalmazott miniszter bemutatta megbizó levelét Kalininnek, a legfelső szovjettanács elnökének. Szimics Gavrilovicsot követte állásában. Feltételezik, hogy a változás a londoni emigráns jugoszláv kormánynak a Szovjet követeléseivel szembeni engedményének a jele.

A BOLGÁR VEZÉRKARI FŐNÖK BEFEJEZTE MAGYARORSZÁGI LÁTOGATÁSÁT

Szófia. Lukash Konstantin altábornagy, a bolgár vezérkar főnöke befejezte budapesti látogatását és szombaton visszautazott a bolgár fővárosba.

EGYIPTOM FELVESZI A DIPLOMÁCIAI KAPCSOLATOT A SZOVJETUNIÓVAL

Antakya. (DNB). Kairóból jelentik, hogy Egyiptom kormánya diplomáciai képviseletet létesit a Szovjetunióban.

Jelentéseink a harcterekről

Eredményes nappali légitámadás Málta repülőterei ellen

Berlin. A német vezéri főhadiszállás legujabb jelentése szerint a keleti harctéren a bolsevisták helyi támadásai Liszicsanszktól északra fekvő területen és Szuhinicsitől délnyugatra, részben közelharcban meghiusultak és közben az ellenség magas veszteségeket szenvedett. A légi erő a német csapatok elhárító harcait zuhanó, harci és csatarepülőgépek szakadatlan támadásával támogatta.

A keleti arcvonal középső szakaszának mögöttes területén 15 partizán, tábort szétromboltunk, a bandákat megsemmisitettük és nagymennyiségü zsákmányt ejtetünk fegyverekben, valamint egyébb hadi készletben. A keleti arcvonal többi részén csak kölcsönös felderitő és rohamcsapat tevékenység volt.

A Halász-félsziget vizein egy 4000 tonnás ellenséges szállitóhajót bombatalálattal elsüllyesztettünk.

A Földközi-tenger fölött a német légi fegyvernem tegnap 18 ellenséges repülőgépet lőtt le. A vadászgépek védelme alatt támadó gyors német harci repülőgépek nappal jó eredménnyel bombázták Malta sziget repülő-támaszpontjait.

Az ellenség repülői nappal légi támadást intéztek a Németföld ellen és a lakosságnak veszteségei voltak. Wilhelmshafen és Emden városnegyedeiben nagyobb károk keletkeztek. A német vadászgépek, valamint a haditengerészet és a légi erő légvédelmi tüzérsége a támadó négymotoros bombázó repülőgépek közül 17-et lelőtt. Ebben a légi harcban 2 német vadászrepülőgép elveszett. A megszállott nyugati területre történt berepülésük során 4 ellenséges repülőgépet megsemmisitettünk.

Május 22-re virradó éjtszaka gyors német bombázó repülőgépek ujólag támadást intéztek London területén egyes katonai célpontok valamint Anglia déli partvidéke ellen. Egy támadó repülőgép nem tért vissza.

Magános ellenséges repülőgépek zavarás céljából éjtszaka átrepültek a német birodalom nyugati és északi területe fölött.

Az olasz hadijelentés

Róma. (Rador). Az 1092-ik számu olasz hadijelentés:

Az elmult éjtszaka folyamán olasz torpedóvető- és bombázó repülőgépek a tuniszi partok közelében ellenséges hajókaravánt támadtak meg. Egy 5000 tonnás kőolaj-szállitó hajó torpedótalálat következtében elsüllyedt. Egy másik hajó, valószinüleg szintén kőolaj-szállitó gőzös, a találat után kigyulladt.

Német harcigépek bombákat dobtak Málta-szigetére s az ottani repülőtereken kiterjedt tüzeket okoztak. A bombázó gépeket kisérő vadászrepülők két Spitfire-mintáju ellenséges gépet lelőttek.

Ellenséges légi alakulatok a messinai szorosban, Szicilián, Szardinián és Pantellárián levő helységeket támadtak. Messinában és Reggio Calabriában jelentékeny károk keletkeztek a lakónegyedekben. Reggio Calabriában egy gyermek-menhelyre hullott bomba.

Az ellenség huszonhét repülőgépet veszitett; ebből tizenkilenc gépet az olasz és német vadászrepülők, nyolcat a légvédelmi tüzérség pusztitott el.

A hadijelentés kiegészitéséül közlik, hogy a légi támadások következtében Reggio Calabriában 100 személy meghalt és 102 megsebesült. Villa San Giovanniban 4 halálos, Messinában pedig 10 sebesült áldozata volt a bombázásnak.

MARCU ALEXANDRU PROPAGANDAMINISZTER BULGÁRIÁBAN. (Szófia). Marcu Alexandru propagandaügyminiszter a bolgár kormány meghivására — mint a Rador jelenti — Szófiába utazott. A miniszter kiséretében utazott egy román ujságiró küldöttség is Cosma Aurel dr. propagandaminiszteri tanácsos vezetésével. A miniszteri tanácsos a bolgár ujságirók előtt nyilatkozott a két ország közötti barátság kimélyitéséről.

UJBÓL KIHIRDETTEK AZ OSTROMÁLLAPOTOT SZIRIÁBAN ÉS LIBANONBAN. (Ankara.) Sziriában és Libanonban ismét kihirdették az ostromállapotot. A főbb városokban és fontosabb utcákon és tereken gépfegyveres őrjáratok cirkálnak. A házak erkélyein könnyü ágyukat helyeztek el. A falvak és városok terein páncél-gépkocsik és tankok állomásoznak, készen arra, hogy a legkisebb összeütközésre beavatkozzanak. Az angol és degaullista hatóságok ujabb tömeges letartóztatásokat hajtottak végre az arabok körében. Tiz arabot rövid tárgyalás után agyonlőttek. (Stefani.)

A GENOVAI HERCEGI PÁR A PÁPÁNÁL. (Róma). XII. Pius pápa pénteken kihallgatáson fogadta a genovai herceget és hitvesét. A hercegi párt Ciano gróf, Olaszország szentszéki nagykövete kisérte a kihallgatásra. A pápa magánkönyvtárában lefolyt kihallgatáson a Szentatya hosszasan elbeszélgetett a hercegi párral, miután Ciano grófot fogadta, majd ismét a herceg és hitvese jelent meg a kihallgatási teremben. Ezt követően a hercegi pár Maglione biboros-államtitkárnál tett látogatást s megtekintette a Szent Péter-bazilikát. Maglione biboros-államtitkár a délután folyamán viszonozta a látogatást. (Rador).

SANGHAJBAN TILOS A HÁZAK LEBONTÁSA. (Sanghaj). A hatóságok rendelettel megtiltották a házak lebontását. Az intézkedésre azért volt szükség, mert igen sokan ok nélkül lebontották házukat, hogy a drága épitőanyagot eladják (Stefani).

SZÁZEZER EMBER MARADT HAJLÉK NÉLKÜL AZ ÉSZAKAMERIKAI ÁRVIZ KÖVETKEZTÉBEN. (Amszterdam). A brit hirszolgálat jelenti, hogy ujabb értesülés szerint az Észak-Amerika több államában pusztitó árvizkövetkeztében hajlék nélkül maradt személyek száma eléri a százezret. (DNB)

NYOLCVANEZER DOLLÁR ÉRTÉKÜ GYÉMÁNT-RABLÁS NEWYORKBAN. (Berlin). Newyorkból érkezett jelentés szerint csütörtökön délután a Wallstreet-en levő Gissinger-féle belga ékszerüzletbe két előkelően öltözött férfi állitott be s rövid ottartózkodás után revolverrel arra kényszeritették az üzlet tulajdonosát, hogy a páncélszekrényben levő 80.000 dollár értékü gyémántot nekik átadja. A rablókat eddig még nem sikerült elfogni (DNB).

SVÉDORSZÁGBAN ELKÉSZÜLT A VILÁG LEGGYORSABB REPÜLŐGÉPE. (Stockholm). A svéd repülőgépgyártás az utóbbi években óriási haladást tett. Már nemcsak utasszállitó repülőgépeik elsőrendüek, hanem katonai célokra is pompás gépeket gyártanak. Most készült el a legujabb tipusu kétmotoros repülőgép. Érdekes, hogy ez a repülőgép nem szimetrikus és a pilóta ülése nem a középen van. A gép jelzése B. 18, és ez jelenleg a világ leggyorsabb repülőgépe.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Szemhatár

Jelentés

a »Daloljunk« cimü daloskönyv cimlap-pályázatának eredményéről

A „Daloljunk" cimü daloskönyv cimlap-pályázatára beérkezett 19 szerző 34 müve, A biráló bizottság Gruzda János festőművész és Reithofer Jenő nyugalmazott rajztanár véleményének meghallgatása után örömét fejezte ki a fölött, hogy a pályázat ilyen nagy érdeklődést keltett. Azt mutatja ez, hogy számos rajzolónk van még Dél-Erdélyben és a Bánságban, akiket egy müvészi feladat megmozgat és munkára sarkal. A biráló bizottság szerint azonban a pályamunkák legnagyobb része müvészi megoldás szempontjából az igen alacsony szintet sem éri el. Sajnálatosan látszik ebből, hogy a pályázók nem ismerik tudásuk fogyatékosságát és az is előfordul, hogy azon egy-egy folyóiratból kimásolt rajzzal próbálnak segiteni.

A bizottság a dijat Amberg Imrének (Timişoara-Temesvár) itéli. Tervezete egy buzakalászokkal diszitett énekló női fej, kevéssel sokat mondó és a tárgyat legjobban kifejező munka. Dicséretben részesiti ezenkivül Mayer Imrének (Timişoara-Temesvár), gondos magyaros diszitésü tervezeteit, amelyek szintén kellemes cimlapot szolgálthatnak.

Dicséretet érdemel Nagy Éva (Aiud-Nagyenyed) bájos rajza is, valamint Kun György (Timişoara-Temesvár) finom, de cimlapnak nem alkalmas rajza.

A daloskönyv szerkesztői érintkezésbe fognak lépni a pályadijnyertes müvésszel, hogy a munka elkészitésére a további utasitásokat megadják neki.

(v. zs.)

Anyanyelvünk

HATÁROZATLAN NÉVELŐNK, AZ EGY, a mindig hangsulytalan, már sok gondot okozott. Régebben az volt a baj, hogy ezt az egy-et derüre-borura használták a német nyelv hatása alatt, ahol az ugyancsak határozatlan névelő, az ein, eine, ein, sürübben használatos, mint a mi nyelvünkben. Mükedvelő nyelvvédőink — irja a Magyarosan c. nyelvmüvelő folyóiratban Tóth József — kiátkozták nyelvünkből az egy határozatlan névelőtt, sőt olykor-olykor a számnevet is. Azóta egész sereg cikk igyekezett már eloszlatni ezt a nyelvi babonát és meggyógyitani az egyiszonyban szenvedőket. Ezt az indokolatlan egy-iszonyt a Déli Hirlap regénypályázataiban magam is tapasztaltam, javitgattam. A baj nem is olyan jelentéktelen, ha azt látjuk, hogy jónevü iróink is tullőnek a célon, amikor az egy németes használatát el akarják kerülni. Bibó Lajosnak egy tavalyi irásában olvasható: óra mulva készült (helyesen: egy óra mulva), hónappal később, (helyesen: egy hónappal később). perccel később (helyesen: egy perccel később), csaknem év telt el (helyesen: csaknem egy év telt el), percig várt (helyesen: egy percig várt). A nyelvérzék romlását mutatja az egy-nek indokolatlan elhagyása is, fölösleges használata is. Nem mondhatjuk ép nyelvérzékkel: volt egyszer ember, hanem csak ugy, ahogy szászszor, meg százszor hallottuk: volt egyszer egy ember (nem pontosan egy, egyetlen, hanem valamely ember). A határozatlan névelő, az egy, egészen németes az ilyen kifejezésekben: valóban egy szép asszony N. N.-né, egy nagy csata volt az, ez egy ebéd? stb., e helyett: valóban szép egy asszony, nagy csata volt az, ebéd ez? Helyes: „Engem uccse, gyönyörü egy állat, adok érte jó forintot százat." A megszokott szolamokból németesség gyanuja miatt nem szabad elhagynunk a határozatlan névelőt, de németessé sem szabad tennünk beszédünket az egy (mindig hangsulytalan) használatával.

Harsányi Lajos:

Wagner: Parsifal

Zene titánja: dörgő forradalmár,
Hallgattam trombitáid vad tusáját;
A Rajna huzta csillogó uszályát,
A mélyben énekelt a céda Walkür
S a halk ür
Remegve leste Sigfried ifju harcát
És könny takarta az erénynek arcát,
Mikor meglátta roppant hösöd estét.
Az istenek ijedve lesték
Amint felzeng komor gyászindulója.
És harsány trombiták fuvója
Lángot dobott a hegytetőre.
Pogány varázsok őre:
Wotannak ősi vára porig égett.
Az isteneknek alkonyában
Megbámultam félelmetes zenédet.

De mégis akkor voltál a legnagyobb, hogy
Az édes Parsifal
Előlépett zenéd arany ködéből,
Sugáros Ártatlan, mintázva égből.
(A Grál-várban a szent Vérrel miséznek.
Ezüst csengő az ének.
A hófehér, szikrázó kupolából
Gyermek-kar édes éneke aláfoly.)
Ekkor te a zene örök ormára mentél
S a nagy Szentség előtt, titán eretnek
Alázatos szivvel letérdepeltél...

KOPERNIKUS

forradalmositotta a csillagászat tudományát, de minden felfedezésnél fontosabbnak tartotta a világ békéjét

Négyszáz esztendeje annak, hogy meghalt Kopernikus Miklós, a hirneves csillagász, aki nemcsak uj irányt szabott a kutatásnak, hanem az egyetemes emberi gondolkodást is megváltoztatta. Szétoszlatta a Földünk körül gomolygó misztikus, regeszerü elképzeléseket. Kopernikus előtt az antik korban, valamint a későbbi középkori időkben a ptolemaioszi elmélet volt az uralkodó. E szemlélet szerint Földünk a mindenség központjába rögzitett mozdulatlan tömeg és körötte kering a Nap, a Hold és a létező többi bolygó. Büszkévé, sőt egyenesen gőgössé tehette az emberiséget ez a gondolat. Ime, minden értünk van, mint szerény statisztákat bolyongnak körülöttünk az égi testek, Földünk a világ közepe és mindeneknek ura a Föld lakója, az ember. Kopernikus volt azonban az első, aki rádöbbent a csillagászati valóságra, ő volt az első, aki széttépte az ábrándos elgondolások fátyolát.

Minden idők legforradalmibb meglátása a kopernikuszi elmélet, amelynek értelmében nem a Föld körül kering a Nap, a Hold és a csillagok, hanem a mozdulatlan Nap körül keringenek a bolygók, — tehát a Föld is. Ugyanekkor megállapitotta, hogy a Föld saját tengelye körül is forog, ami az égbolt látszó változásait hozza az emberi szem számára. Egy hosszu élet munkája után — kerek négyszáz esztendővel ezelőtt — hozta csak nyilvánosságra Kopernikus elméletét „De revolutionibus orbium coelestium" cimü müvében, melynek kinyomtatott példányát már csak halálos ágyán láthatta. Csodálatos, óriási felismerés! De amilyen nagy és vitathatatlan volt az abból kirobbanó igazság, épp oly keserü volt az abból támadó tanulságok levonása. Az ember tehát nem a mindenség királya, hanem csak porszem, sőt annál is kevesebb a mérhetetlen egyetemesség viszonylatában. Földünk pedig a mindenség légterében gördülő kicsinyke sárgolyó. Hej, Kopernikus, de megaláztál, de csuffá tettél bennünket!

Elgondoltad-e, te csillagleső, ott fenn a fraunburgi vár magas tornyában, mily mélységes megalázást hozott számunkra a te tantételed! Ime, értelmét vesztette minden, amit eddig éreztünk, akartunk, elképzeltünk. Felismerésed széttépte rózsaszinü illusióinkat, elvágta becsvágyunk szárnyait. Mint rabbá esett madarak, felhők magasságából lehullottunk a földre. Lássuk, hogy egyeztessük össze tantételeiddel mindazt, amit eddig tanitottunk. Igen, Kopernikus uj világrendszerre felforgatta, nagy változásokra kényszeritette az emberi felfogást minden gyakorlati és eszmei vonatkozásban. Meg kellett változnia a tudománynak, filozófiának, sőt vesztette még a költészet is amely a ptolemaioszi központi elmélet büszke birtokában félistenné márványozta az embert. A hőskorszak tehát véget ért, kicsinyek vagyunk, szürkék vagyunk, erre tanitott meg bennünket végeredményben a kegyetlenül éles-szemü Kopernikus.

Az igazság azonban mégsem öl, ha még oly fájó is, — sőt felemel. Ebben az esetben is csak még jobban megedzette az akaratot és szellemet, amely gyenge, törékeny testben is lehet óriási, csillagok magasságába lángoló. Ha a Föld nem is a mindenség központja, a szellem és a tudás fénye mindenhova elér... Négyszáz esztendővel ezelőtt jelent meg Kopernikus müve, és büszkén mondhatjuk, hogy azóta évezredeknek megfelelő utat futott meg a tudomány. És ezt az elképzelhetetlen haladást annak köszönheti, hogy a négyszáz év előtt porrá lett tudós megmutatta az egyedül követhető, igaz irányt.

Kopernikus Miklós 1473-ban született Thornban. Ősei porosz és sziléziai származásuak. Családi neve kétségkivül a sziléziai Koppernick falura vezethető vissza. Édesanyja neve, Wazenrode. Nagybátyja, Wazenrode Lukács, a porosz Ermland püspöke volt. Már ifjukorában megmutatkozott sokoldalu tehetsége. A kor szellemének megfelelően általános humanisztikus müveltségre tett szert. Az induló tudós először számtannal és csillagászattal foglalkozott, majd később az orvosi és jogtudományokban is kiképezte magát és igen nagy jártasságot szerzett az ókori filozófiában.

Kopernikus főszenvedélye azonban mindvégig a csillagászat maradt. Ezért egy napon bucsut mondott a nagyvilágnak és Fraunburgba költözött. Harminc évig élt ott a tudós egy vár-toronyban, minden figyelmét a csillagos ég csodáinak szentelve. Mindazt, amit észlelt, pergament-lapokra irta vagy rajzolta. Kutatásainak eredményeiről azonban sohasem számolt be a nyilvánosságnak. Csak élete utolsó esztendejében határozta el, hogy felfedezéseit tartalmazó müvét kiadja. Müvét a pápának ajánlotta. Előszót azonban a könyvhöz egy nürnbergi protestáns prédikátor, Osiander irt. Ez annyira felizgatta, hogy egy napra reá, hogy könyvét nyomtatásban látta, meghalt, 1543. május 24-én. Megrettent azoktól a következményektől, amelyeknek könyve nyomán be kellett következniök. Lelkiismerete fontosabbnak tartotta a békességet a tudomány világában is, mint a legfontosabb tudományos igazságot, fontosabbnak a világ békéjét, mint a világ felépitésének törvényeit.

(N. S.)

Szélrózsa

LEANYAIM cimen Németh Lászlónak uj könyve jelent meg. A kritika ezt a könyvet irodalmunk nyereségének tartja. Németh László, aki az apa örömével és büszkeségével, de egyszersmind az orvos józan megfigyelésével és a nevelő lélekalakitó erejével formálta ezt a regényét, ezt az egyszerü vagy egyszerünek látszó témát a hivatott iró képességeivel ugy dolgozta fel, hogy saját öt kislányának elénk állitásával az igazi irodalom magasára emelkedett. Sok és mélyről jövő mondanivalóját a szép és tiszta magyar stilus követelményei szerint közli velünk. A nyelv, ha kell impresszionista, máskor melegen lirai, de expresszionista és realista is a szükség szerint. Stilusa „élő" valami: természetes, a tárgyból fakad, beszéde szerény marad, de átmeg átjárja lelkünket". A szerző gyermekei kinőnek magukból, valamennyiünk gyermekeivé válnak. Milyen jó lenne, ha minél többen vehetnénk kezünkbe az ily könyveket. Anyáink és kishugaink lehetnének a mü leghivatottabb birálói. A hivatalos irodalmi birálat csak jót tud erről a könyvről mondani.

×

NYIRŐ JÓZSEF nagy sikert aratott regénye, az Uz Bence szlovák forditásban most jelent meg Pozsonyban. Prágában viszont Tamási Áron Szüzmáriás királyfi cimü regénye jelent meg cseh nyelven, a Mazác kiadásban.

×

WAGNER RICHÁRD, A NAGY NÉMET ZENESZERZŐ, százhuszonöt év előtt — 1823. május 22-én — született. Ez a nap azonban egy másik wagneri évforduló is. 1843. május 22-én — tehát éppen száz eszendő előtt — került szinre Wagner Richárdnak „A bolygó hollandi" cimü operája, amelyben a nagy mester már rátalált önmagára, mert az egy évvel előbb szinrekerült „Rienzi" az akkor tizenkilenc éves szerzőnek csak önmagát-keresése volt. Aztán egymás után jött a többi Wagner-opera: „Tannhäuser", „Lohengrin", a „Rajna kincse", „Tristan és Isolde", „A nürnbergi mesterdalnokok", „A Walkür", „Siegfried" és az „Istenek alkonya". Wagner sokat küzdött, amig érvényesülni tudott és ebben leglelkesebb támogatója Liszt Ferenc volt. Wagner muzsikáját kortársai a jövő zenéjének nevezték el, azóta azonban már régen a jelen zenéje és sohasem lesz a multé. (k. e.)

×

D'ANNUNZIO-ANTOLÓGIA MAGYAR NYELVEN. Gabriele d'Annunzio költeményei több sikerült müfordítás révén már a magyar olvasóközönség előtt is sok barátot szereztek az olasz költőfejedelemnek, az ég, a tenger, a föld és a hősök rajongójának. Ternay Kálmán, a trieszti egyetem magyar lektora most Oláh Gábor, a kiváló müfordító közreműködésével testes kötetben D'Annunzio-antológiát adott ki, melynek már is jelentős közönségsikere van.

A MAGYAR NÉPMESÉK MÁSODIK KIADÁSA. Aiudon-Nagyenyeden megjelent. Jutalomkönyvnek is ajánljuk. A könyv megrendelhető az aiudi-nagyenyedi Hangya-központnál, valamint az arad; Hangya-raktár és a szövetkezetek utján. Ára 99 lej.

Férfikalapokat szakszerüen átdolgoz a legujabb formára
SZEGEDI Timişoara IV., Berthelot-körut 8-10

Keresünk jó gyakorlattal biró
utazót
vidéki kereskedők látogatására, cukorkaszakma részére Cim a timişoarai kiadóban.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Én és a kisöcsém

Misivel a marosparton ismerkedtem meg egy verőfényes délelőtt — akkor már „strandoltunk" — s a köztünk lévő csekély korkülönbség ellenére percek alatt szoros barátságot kötöttünk. Ő judmillik másfféléves volt és puhángördülő kocsijából leplezetlen gyönyörüséggel tekintett szét maga körül, hogy nini, az egész világ homok meg víz, amiben a nénik meg bácsik pancsikálnak.

Ismeretségünk úgy kezdődött, hogy Misit a kocsijával közvetlenül mellém tolta a félárnyékba platinaszőke mamája.

— Szép Misike, jó Misike, leteszi a fejecskéjét és szépen alucskálni fog — gügyögi biztatóan a mamus, aztán a mackó meg lovacskát is a párnára fektetve, hármat-négyet ráncigált a kocsin és otthagyva minket Misivel, nyugodtan elindult barátnőjével a víz felé.

A következő percben Misi felállt a kocsiban és hatalmas krokodilkönnyeket hullatva, szirénázni kezdett:

— Brühühü, brühaha, mami!. . .

Maminak hire-hamva sem volt, Misi tehát zavartalanul orditott tovább. Letettem az ujságot, közelebb huzódtam a kocsihoz és elkezdtem lelkére beszélni:

— Jó Misike, szép Misike, leteszi fejecskéjét és aluszkálni fog . . .

Misike néhány másodpercig megszeppenve nézett rám nagy kék szemeivel, aztán ujult erővel rázenditett még vészesebben:

— Brühühü, brühahah, mami! . . .

Akkor már minden oldalról mérges pillantások és epés megjegyzések röpködtek felém:

— Ujságot olvas és nyugodtan hagyja a gyermekét orditani. Szép egy anya! Az ilyentől el kellene venni a gyereket és fel kellene jelenteni!

Első pillanatban arra gondoltam, hogy felállok és az egész körzetben hallhatóan becsületszavamra kijelentem, hogy a gyermekhez nem füznek kapcsolatok, azonban akkor Misike váratlanul felém forditotta minden dühét és a kocsiban elhelyezett állatállomány egyedeit sorban hozzám vágva, kizárólag nekem orditotta tovább:

— Mami, mami!. . .

Beláttam, hogy senki sem hiszi el nekem a tényállást, ezért hát verejtékező homlokomat meglörölve, összeszedem a szétdobált játékokat. A mackót felültettem a lovacska hátára, a fürdőtrikóm övéből kantárt csináltam neki és négykézláb ügettem velük: Nyihaha, nyihaha, elvisszük a mackót pancsikálni, nyihaha!

Misinek látszólag tetszett az eset, különösen mikor az ujságom egyik lapjából papircsákót csináltam a mackó fejére. Az arcára tapadt kövér könnycseppeken keresztül mosolyogni kezdett és néhány perc mulva már válivetve kiabáltuk mind a ketten: Nyihaha, nyihaha!

Ekkor tört ki a gyalázat, mert váratlanul visszajött a platinaszőke mama.

— Az ember nem mehet el két percre, hogy fel ne költsék ezt a szegény gyereket, hogy nem szégyenli magát valaki ebben a korban gyerekjátékokkal játszani! — sziszegte barátnőjének, lesujtó pillantásokat lövelve felém, miközben a mackót, lovat és csákót kitépve kezemből, ide-oda tuszigálta a kocsit:

— Jó Misike, szép Misike, alucskálni fog!. . .

Misi csendesen feküdt, én pedig mérgesen hátatfordítva, olvasni kezdtem a lapfoszlányaimat. Félóra mulva a kocsit ujból mellém tolva a fa alá, barátnőjével megindult a viz felé a platinaszőke mami. Mikor már jól távol voltak, halkan megszólaltam a fogaim között: „Ne aludj, Misike, elvisszük a mackót pancsikálni, nyihaha, nyihaha!. . ."

A következő pillanatban Misi felült a kocsiban és szemével felém hunyoritva, torkaszakadtából orditani kezdett: Brühühü, brühaha, mami!

Megvártam, amíg a platinaszőke mami mérgesen visszavágtat, aztán dudorászva megindultam a viz felé. . .

(teca)

Május 24, hétfő
R. k.: Ker. segítsége
Protestáns: Eszter
Ortodox: Simeon

Hírek

Napkelte: 4 ó 15 p
Napny.: 19 ó. 40 p.
Nappal hossza: 15 óra és 27 perc.

A Déli Hirlap megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével. Timişoara-temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal: L. Piata Bratianu 3. Telefon: szerkesztőség 50-78, kiadóhivatal 28-10.
Előfizetési ár a lap házhoz való kézbesítésével vagy postán küldve: egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. Egyes szám ára 5 lej.
Aradon előfizetések, hirdetések és felszolalmások Reclama hirdető-irodában, Metianu-utca 6. Telefon: 17-11.

— **Megvonták a román állampolgárságot a londoni volt román követség személyzetétől.** (Bucureşti). A hivatalos lap minisztertanácsi naplót közöl, amelylyel a londoni volt román követség személyzetének kilenc tagjától az ország iránt való hüséggel ellentétes magatartás miatt állampolgárságát megvonták.

— **Olasz számtantudós Timişoaran-Temesvárott.** Bompiani Enrico hirneves olasz matematikai tudós május 25-én háromnapi tartózkodásra Timişoarara-Temesvárra érkezik. Az olasz tudós május 26-án és 27-én este fél 8 órakor az egyetemi fakultás dekanátusában — Diaconovici Loga-körut 1, I. emelet — előadást tart.

— **Braşovban-Brassóban a napokban megkezdik a cukorkiosztást.** A braşovi-brassói polgármesteri hivatal közlése szerint a közeli napokban megkezdik a cukorkiosztást. A cukrot három hónapra adják ki, a havi fejadag fél kiló.

— **Üzleti zárórák Sibiuban-Nagyszebenben.** A munkafelügyelőség október 15-ig bezárólag a következő üzleti zárórákat állapitotta meg: bőrkereskedések 8—13 30, könyvkereskedések, drogériák, órások és ékszerészek, valamint rádióüzletek 8—13 és 16—19, husüzletek és pékek 8—13 és 17—20, textilüzletek, füszerkereskedések, csemege-üzletek 8—13 és 16—19, borbélyok 7—13 és 16—19, szombaton és ünnek előtti napokon este 21-ig. Minden itt fel nem sorolt üzlet zárórája: 8—13 és 16—18.

Helybeli nagy ipari vállalat keres

üzemlakatost,

kellő gyakorlattal és tudással bírót. Cím a timişoarai kiadóban.

— **Az első kivégzés Sibiuban-Nagyszebenben.** A katonai biróság halálra itélte a 39 éves Anton Petrut és a 21 éves Pop Ionf, akik a légoltalmi elsötétités idején betörést követtek el. A kivégzés — amely Sibiu-Nagyszebenben az első volt — kedden reggel 6 órakor ment végbe.

— **Betörés Braşov-Brassóban.** Berger András kereskedőnek a Toamnei-utca 11. szám alatt levő raktárában betörők jártak. Barta Mihály éjjeli őr tetten érte őket, mire a betörők az őrt véresre verték és eszméletlen állapotban hagyták a helyszinén. A raktárból különböző áruk eltüntek. A rendőrség nyomozást inditott a betörők kézrekeritésére.

— **Alkalmas-e a fogyasztásra a varjufióka husa.** Az aradi városi egészségügyi szolgálathoz többen fordultak azzal a kérdéssel, vajjon a varjufióka husa alkalmas-e az emberi fogyasztásra. A szolgálat hangsulyozza, hogy mivel a varjak javarészben, hasonlóan a házi szárnyasokhoz, szintén magvakkal és férgekkel táplálkoznak, a varjufiókák husa igen finom és izletes. Az ilyen hus piaci árusitása szabad, csupán ahhoz a feltételhez van kötve, hogy a hus friss és tiszta legyen s feltüntessék, hogy varjufióka husáról van szó.

FORUM-MOZI, Arad

Ma délelőtt fél 12 órakor

matiné

30 lejes egységes helyárakkal

— **Májusi ájtatosságok.** A timişoarai-temesvári katolikus püspöki székesegyházban e héten a májusi ájtatosságok keretében a következő napokon lesznek magyar szentbeszédek: Május 25-én, kedden, Boros Béla dr. teológiai tanár mondja a magyar szentbeszédet, az ájtatosságon a gyárvárosi magyar leánygimnázium ifjusága énekel. Csütörtökön P. Károly szalvatoriánus-szerzetes mondja a magyar beszédet, az ájtatosságon közreműködik a székesegyházi énekkar. Szombaton Bojhos Mihály tartja a beszédet, énekel a papnevelde kórusa.

— **Érvényes élelmiszerjegyek.** Timişoara-Temesvár város közélelmezési szolgálata közli, hogy a május 24-től 30-ig tartó héten a 246., 247., 248. és 249. számu kenyérjegyek érvényesek, zsidó fogyasztók részére a 246., 248. és 249. számu átvonalazott kenyérjegyek. Egyébként kukoricalisztre a 334. és 333. számu kenyérjegy érvényes, zsirra az F-jelzésü jegy, husra a 29. számu husjegy, buzadarára, grízre pedig a 8. számu bon.

— **Az olasz nyelvtanfolyam ünnepélyes befejezése.** A romániai olasz kulturintézet timişoarai-temesvári tagozata közli, hogy a téli olasz nyelvtanfolyam ünnepélyes befejezését május 27-én este 9 órakor tartják a kereskedelmi liceum termében. Az ünnepély keretében Salemi Leonaido tanár vetitett képekkel kisért előadást tart Sziciliáról.

— **Felhivás a háztulajdonosokhoz.** Egyesületünk elnökének fiát, néhai Ciobanu Silviu ügyvédet, aki a bolsevizmus elleni harcban hősi halált halt, vasárnap, e hó 23-án d. u. 4 órakor a szülői házból (I. Bulev. Regina Maria 7) a timişoarai belvárosi hősök temetőjében, a családi sirboltban fogják örök nyugalomra helyezni. Kérjük egyesületünk tagjait, hogy a gyászszertartáson minél nagyobb számban jelenjenek meg. **Schiller Erwin**, ügyvezető igazgató.

— **Tüzifa-kölcsön az állami nyugdijasoknak.** Az aradi pénzügyigazgatóság nyugdijosztálya közli, hogy a köznyugdijasok hitelintézetének (Casa de credit şi asistenta a pensionarilor publici) tagjai havi nyers nyugdijuk kétszeresének megfelelő összeget igényelhetnek kölcsön cimén az intézettől. A kölcsönt elsősorban a téli tüzelőfa beszerzésére folyositják. A kölcsönt két tag mint kezes irja alá. A kölcsön kérelmezésére nyomtatványok a nyugdijosztályon kaphatók. A kérvények benyujtásának határideje junius 1.

Cukorrépatermelők

1942—1943 évi melasz mennyiségüket minhamarább vegyék át. A timişoarai freidorfi cukorgyár.

— **Ügyeletes gyógyszertárak.** Vasárnap, május 23: **Timişoara-Temesvár: Belváros:** dr. Lupea (10 Mai-utca 5), **Gyárváros:** Meiszner (Petru Maior-tér 2), **Erzsébetváros:** Cristea (Lahovary-tér 1), **Józsefváros:** Csillag (Dragalina-tér 9). — **Arad:** Stauble (a prefekturával szemben), Niedermayer (szerb-palota.) — Hétfő, május 24: **Timişoara-Temesvár: Belváros:** Ionescu (Mercy-utca), **Gyárváros:** Jahner Rudolf (Stefan cel Mare-utca 3), **Erzsébetváros:** Keller (Carol-ut 27), **Józsefváros:** Diana (Bratianu-utca 29.) — **Arad:** Anger (Regina Maria-ut), Berger (Saguna-ut.) — Mindkét napon: **Braşov-Brassó:** Minerva (Joós, Victoriei-ut 7), Szent György (Carol-utca 56.) — **Timişoara-Temesvár: Mehala:** Chioreanu. — **Fratelia-Ujkisoda:** Panajoth. — **Freidorf-Szabadujfalu:** Eremic. — **Sibiu-Nagyszeben:** vasárnap: Pop V., hétfő: Müller E.

— **Légvédelmi gyakorlat miatt megváltozott az istentisztelet időpontja.** A timişoarai-temesvári gyárvárosi plébániatemplomban ma, vasárnap a déli misét nem fél 12, hanem negyed 1 órakor tartják. — Ugyancsak negyed 1 órakor tartják a déli misét a püspöki székesegyházban, az erzsébetvárosi és a józsefvárosi plébánia templomban is.

— A MÁJUSBAN MEGBUKOTT ÉRETTSÉGIZŐK JÚNIUS ELEJÉN ÚJBÓL VIZSGÁZHATNAK. A nemzetművelési minisztérium intézkedése értelmében a most lefolyt érettségi vizsgákon megbukott növendékek ujból jelentkezhetnek vizsgára s együtt érettségizhetnek a leányiskolák végzett növendékeivel. Az erre vonatkozó kérvényeket május 25-ig lehet az egyes tanintézetekben beterjeszteni. A miniszteri rendelet szerint azok a diákok, akik a júniusi érettségi vizsgálaton is megbuknak, a szeptemberi érettségi vizsgára már nem jelentkezhetnek.

(*) **FURNICA-HANGYA FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZET JÓZSEFVÁROSI FIÓKÜZLETE MEGNYILT Timişoara-Temesvár IV., General Dragalina-tér 9. szám. Telefon 22-60. Füszer, csemege és élelmiszercikkek nagy választékban.**

— **Megnyitják a nyári mozikat.** Timişoara-Temesvárott az illetékes hatóságok megengedték a nyári mozgóképszinházak müködését. Az elsötétitésre való tekintettel a szünetekben különleges kék égők szolgáltatják a világitást. A nyári mozikat a melegebb idő beálltával nyitják meg.

(*) **Orvosi hirek.** Dr. Faragó Salamon Klára gyermekgyógyász ujból rendel. Timişoara III., Tudor Vladimirescu-sor 12. (volt Pittoni-ház). Távbeszélő 25-17. — Dr. Junger fogorvos leszerelt és ujból rendel. Timişoara I., 10 Mai-utca 1.

(*) **Köszönetnyilvánitás.** Molnár József és neje, Molnárné Réb Boriska, hálás köszönetüket fejezik ki mindazoknak, kik egyetlen gyermekük, Vali, temetésén résztvettek s vigasztaló szavakkal fájdalmukat enyhitenj igyekeztek. Különös köszönettel adóznak a timişoarai IV. kerületi zárda növendékeinek, kik drága leányunkat utolsó utjára szintén elkisérték.

(*) **Ügyvédi hir.** Dr. Băruţia Petre ügyvéd, tartalékos hadbirókapitány, katonai összpontositásáról visszatérve, ujból megkezdte ügyvédi gyakorlatát, Timişoara-Temesvár, Str. Gh. Lazar 4. szám alatt. Telefon 29-03.

— **Mozik müsora.** Vasárnap, május 23 és hétfő, május 24: Timişoara-Temesvár: Apollo: „Anna pincérnő" (Franciska Kinz, Otto Wernicke), Atlantik: „6 nap szabadság" (Gusztav Fröhlich), Capitol: „Habanera" (Zarah Leander, Ferdinand Marian, Karl Martell), Corso: vasárnap: „Csizmás kandur", hétfő: „Két bajtárs" (Luisa Feridi, Gino Cervi), Thalia: „Szeszélyes szív" (Clara Calamai, Sandro Ruffini). — Arad: Aro: „A Z. 3-as okirat" (Iza Miranda), Corso: „Egy viharos éjtszaka" (Florica Demion, Gh. Ciprian, Gh. Dimitru), Forum: „Sarasate" (spanyol szerenád, Margherita Corosio, Alfredo Mayo), Urania: „Szamárbőr" (Olga Tschehowa, Hans Holt). — Fratelia-Ujkisoda: Fratelia: „Egy lépés a haláltól (Karl Raddatz), Rory: csak vasárnap: „Házasságok sztrájkja".

Emlékszik még „A bűnös város" szines filmcsodára? Ehhez hasonlót láthat ha megnézi az **ARO** következő müsorát. Michel Simon, Rossano Brazzi parádés alakitásában

A karaván

KRATEYL-cirkusz

Timişoara IV., Fröbl-utca

Ma, vasárnap 2 előadás d. u. 4 és este 9 órakor

uj müsorral

Az esti előadások után villamos kocsik állanak a közönség rendelkezésére.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.

A legalacsonyabb és a legmagasabb munkabér

a központi fütési, hütő, száritó, egészségügyi és más hasonló berendezést késztő gyárak munkásai számára

Bucureşti. A hivatalos lap május 19-i 115. számában az ár-kormánybiztosságnak rendelete jelent meg a központi fütés-, hütő-, szaritó-, egészségügyi és más hasonló berendezést késztő gyarakban dolgozó munkások legalacsonyabb és legmagasabb munkabéréről.

A rendelet az ebben az iparban dolgozó munkásokat ipari munkások és szakmunkások csoportjára osztja. Ez utóbbiak három fizetési osztályba kerültek: Az A-osztályban vannak azok a munkások, akik a szerelők és hegesztők irányitása alatt dolgoznak, a B-osztályban vannak az önállóan dolgozó szerelők, hegesztők és csoportvezetők, mig a C-osztályba kerültek a vezető szerelők, akik a mérnökök, almérnökök és szakképzett müszaki személyek ellenőrzése és utasitása alapján végzik a berendezési munkát. A gyárak kötelesek valamennyi munkásukat május 31-ig valamelyik szakcsoportba és fizetési osztályba besorozni.

Az ipari munkások megállapitott legalacsonyabb órabére 40 lej, a legmagasabb 60 lej.

A szakmunkások A-osztályában a bér 50 lej, illetve 80 lej, a B-osztályban 70 lej, illetve 120 lej, a C-osztályban 100 lej, illetve 150 lej.

A megszabott munkabéren felül **minden munkanapra**, hacsak a munkás nem igazolatlanul hiányzott munkahelyéről, a **munkaadó 20 lej gyermekpótlékot fizet.** A gyermekpótlék a 14. életévig fizetendő. Ha ezen az életkoron felül a gyermek munkaképtelen vagy iskolába jár (kivéve az inasokat) a pótlék folyósitása a 16. évig kötelező. A gyermekpótlékot a munkások beleegyezésével a munkaadó természetben (ruházati vagy élelmicikkek alakjában) is adhatja.

Junius 1-től kezdve a gyárak csak az ár-kormánybiztosság előzetes engedélyével adhatnak **együttes fizetésemelést** munkásaiknak. Egyéni előléptetéseket érdem vagy szolgálati érdek szerint, a rendelet nem tilt. A fizetésen kivül a gyárak munka-jutalmat, szorgalomért való jutalmat, valamint kiküldetési költségtéritést nyujthatnak a munkásoknak.

A fizetés-szabályozó rendelet visszamenő érvénnyel **május 1-én** lépett életbe.

SPORTHIREK

Electrica—Ripensia 2:0 (0:0)

Pénteken délután barátságos mérkőzés keretében mérkőzött a két csapat. A győzelmet döntetlen félidő után a villanyos csapat a második félidőben Caba és Radstätter góljával szerezte meg. Az ifjusági csapatok találkozóján a Ripensia győzött 3:1 (1:1)-re.

=

A Chinezul-CAMT—Electrica mérkőzés igen érdekes küzdelmet igér a timişoarai-temesvári kerületi bajnokság mai fordulójában. A bajnoki találkozó a Banatul pályáján háromnegyed hatkor kezdődik. Előzőleg ugyancsak a kerületi bajnokságért a Banatul és az UBT csapatai mérkőznek.

A magyar labdarugó csapatok (az NB I résztvevői) az idén tavasszal külön dijért, a Mátyás Király-kupáért is játszanak. A dijat az a csapat nyeri, amely a tavaszi fordulóban a legjobban szerepel. A külön tavaszi bajnokság állása ez:

1. Csepel	11	9	1	1	29:13	19
2. NAC	11	8	1	2	34:24	17
3. Gamma	11	6	4	1	16:17	16
4. Ujpest	11	5	4	2	30:21	14

A további sorrend: 5. SalBTC 12, 6. Ferencváros 11, 7. Elektromos 11, 8. Kispest 11, 9. KolAC 11, 10. Vasas 10 ponttal.

Nyári bajnokságért játszanak Németországban az egyes kerületek labdarugó csapatai. Bécsben legutóbb a következő eredmények voltak: FC Wien—Austria 2:2, Wacker—Rapid 3:3, Floridsdorf—**Admira 4:1, Reichsbahn—WSC 2:1.**

Ifjuság

Bessenyei György

1747—1811

A franciás, Voltair-hez igazodó irány legtevékenyebb müvelője, a korabeli szellemi mozdulatlanság meglenditője, a nyugateurópai felvilágosodás hive és szolgája, ugyanakkor a nemzeti érzés tudatositója, testőrtársainak munkára buzditója.

Szabolcsmegyei származásu. Atyja Bessenyei Zsigmond, anyja Ilosvay Mária. Kilenc testvére van. A család jómódu, ősi birtokos, de a birtok a sok gyermek és a nem éppen takarékos életmód miatt nem képes gondtalan életet biztositani a családnak. György a sárospataki iskolában keveset tanul. Szülei hazaviszik. Otthon még kevesebbet tanul. Egészen elparlagosodnék, ha 19 éves korában nem érné az a nagy szerencse, hogy felveszik a bécsi magyar nemesi testőrségbe.

Ezt a testőrséget Mária Terézia alapitotta 1760-ban. Szándéka az, hogy a befolyásosabb középnemesi családokat is megnyerje nagy, politikai céljai számára. Ez a nagy király őszintén hálás, amiért a magyarság megmentette a Habsburg-hatalmat az összeomlástól. A testőrséget tehát a nemesség értelmi és katonai felemelése kedvéért állandóan pártfogolja, számát növeli. Ötszázra is rug a bécsi nemesi testőrök száma. Birodalmának sok szine között látni és láttatni akarja a magyar szint is a bécsi nagy központban. Nem gondol németesitésére. Jómaga inkább tud franciául. A német nyelvet csak a bécsi tájszólásban beszéli. Családtagjaival franciául beszél és levelez, birodalma ügyeit latinul intézi. Két fiának magyarul is kell tanulnia és tudnia. A vármegyék szivesen küldik válogatott nemes ifjaikat a testőrségbe annál is inkább, mert a testőrség költségeit is jobbágyaikkal fizettetik meg. Soha még nem kamatozott annyit a jobbágyi fillér, mint a testőrség által, mert ezek a testőrök inditják meg irodalmunk és müvelődésünk uj irányát, első helyen köztük Bessenyei György.

Amikor Bécsbe kerül, csak magyarul tud és latinul is keveset. 23 éves korában már ugy beszél és ir is németül és franciául, hogy irása megéri a nyomdafestéket. Nincs az a szomjas föld, amely ugy sziná magába a termékenyitő esőt, mint Bessenyei György a császárváros müveltségét. A feltünően daliás testőr résztvesz az udvari és magánélet ragyogó ünnepségeiben, elvégzi becsületesen a katonai szolgálatot is, de közben folyvást tanul, müvelődik, olvas és hamarosan ir, lelkesit, szervez az elmaradt honi müveltség érdekében. 26 éves korában már a nemesi testőrség törzstisztje, hadnagy. Nagy céljai vannak. Kilép a testőrségből, hogy több ideje legyen az irásra. Van módja reá, mert a hazai négy református egyházkerület ügyvivője a bécsi udvarban. 2000 forintot kap ezért a hivataláért.

Feladatát jól végzi, mert sok mindent tud elérni a királynő egyik udvarhölgyének, egy özvegy bárónő, segitségével, de amikor Mária Terézia az iskolák megreformálását viszi keresztül és minden iskolát állami felügyelet alá helyez, a reformátusok sérelmezik az állami ellenőrzést, jogaik megnyirbálását látják benne és mert Bessenyei helyesli a király reformjait, a reformátusok elidegenednek az ügyvivőtől. Vezérük, az ortodox református Teleki József gróf, kizáratja Bessenyeit a konventi tanácskozásból is. Általában keveslik munkáját és sokalják a 2000 forintot. Nem használ semmit az a gunyvers, amelyet az ügyvivő Teleki ellen ir. Az ügy a királyig jut. Bessenyei mégis elveszti állását, amely biztositotta gavalléros életét.

Ekkor tér át Bessenyei György a katolikus vallásra. A salzburgi érsek fogadja be ünnepélyesen a róm. kath. egyházba. Személyesen jelenti az áttérést Mária Tereziának, aki örömében Bessenyeit az udvari könyvtár másodkönyvtárosává nevezi ki és kiutaltat részére ugyancsak 2000 forintot. Bessenyei áttérésére vonatkozó akármilyen más felfogás nem helytálló. Nem tépelődése, nem rokonszenv viszi erre a lépésre, hanem csakis a kenyér dolga, hogy Bécsben maradhasson, amelyet „a világ ősi koronájá"-nak tart. Bessenyei egyik dogmákra támaszkodó vallásnak sem a hive: felvilágosodott deista. Hisz Istenben, de nem pozitiv hivő. Életének egyetlen, de legnagyobb tévedése, amelyért keserves vivódásokkal, uttalansággal, egyensulytalansággal lakol életének három évtizedén át, hogy megtévesztve Voltaire-től, elkábulva a rációba vetett hitétől, nem látja, hogy a vallás kulturalkotó és egyben nemzetfenntartó erő is. Élete példa arra is, hogy a lélek alapgyökerét jelentő vallást büntetlenül elhanyagolni nem lehet.

Csak 1782-ig maradhat vallásváltoztatás árán is Bécsben. II. József megszünteti járandóságát, haza kell mennie. A fényből, ragyogásból, a szellemi és társadalmi élet nagyszerü hullámzásának a helyéről a sötétségbe, a parlagi életbe, a biharmegyei Puszta-Kovácsi jobbágyai közé, amikor képességeinek csucspontjára még el sem ér, 36 éves korában.

A francia uj klasszicizmus követője, Voltaire imádója és utánzója. Minden müfajban próbálkozik, amelyben Voltaire valamit alkot. Ágis tragédiájá-tól számitjuk irodalmunk megujhodását. A tragédia egyszerüen Gottsched-utánzat. Volna drámai magja, de irónk nem érti a tragédia lényegét, sem felépitését. Stilusa sem a tragédia stilusa. **Hunyadi Lászlója, Buda és Attilája** sem kerül soha szinpadra. **Philosophusa** is csak a benne szereplő Pontyi miatt tetszik a nézőknek egy-két előadásban, mert Pontyi a szinpad első parlagi magyarja. **Tarimenes** utazása az első politikai regényünk. Mária Terézia uralkodását magasztalja benne az iró és kicsufolja a szüklátókörü tanácsosokat. Leiró költeményei közül legjobb az Eszterházi vigasságok. Kortörténeti értéke van csupán. Több tanitóköltem.énye van: **Ember próbája, Természet világa, Bihari remete.** Ma már elavult elmélkedések, tépelődések az élet nagy problémái felett. Irónknak sok kiadatlan kézirata van a Nemzeti Muzeumban.

Prózai müvei, a **Magyarság, Holmi, Magyar néző, Jámbor szándék,** mutatják Bessenyei müvelődéstörténeti jelentőségét. Lelkesen hirdeti, hogy tanulnunk kell a Nyugattól, de meg kell őriznünk nemzeti lényünket. Szent meggyőződéssel és hévvel védi az anyanyelv jogait. „Nyelvében él a nemzet". Tudós társaságot sürget, akadémiát, az anyanyelv helyes müvelésére és felvirágoztatására. Minden nemzet a maga nyelvén lett tudós, hirdeti, de idegenen sohasem. A későbbi nemzetállam egyik alapkövét jól látja s letételéhez lényegesen járul hozzá. Minden felvilágosodása ellenére erősebb benne a rendi ember, a földesur, semhogy politikai vagy társadalmi alakulást indithatna meg. Neve a bármily késői utókor tisztelő és hálás emlékezetében marad fenn.

(—a)

Mesevilág

A kigyókirály

Volt egyszer, hol nem volt, a világ végétől egy arasszal innen, volt egyszer egy szegény öreg-öreg anyóka. Volt vagy ezer ránc az arcán. Én ugyan nem számoltam meg, de ezer bizonyosan volt, mert az öreg-öreg, tedd-ide, tedd-oda nénike pont az országuttal volt egyidős. Annak a töpörödött öreg-öreg anyókának egyebe sem volt, csak egy öreg-öreg macskája, meg egy öreg-öreg tehénkéje. Az öreg-öreg tehénkét minden reggel meg minden este megfejte s a tejecskét megosztotta az öreg-öreg cicával. Annyi volt a napi eleségük. Hát ez bizony nem volt valami sok, de az öreg-öreg anyókának több sem kellett, az öreg-öreg cica-mica meg fogott magának a tejecske mellé naponta egy-egy hosszufarku, pöndöribajszu egérkét.

Hát egyszer mi történt, mi nem, egy este, amikor az öreg-öreg anyóka megfejte az öreg-öreg tehénkét s az öreg-öreg rocskában ott gőzölgött a jó habos tejecske, az öreg-öreg istálló szalmája közül kidugja ám egy ici-pici kis kigyó a fejecskéjét.

— Te öreg-öreg anyóka áldjon meg az a magasságos, jóságos Isten, — könyörgött a kis zöld hátu kigyó koma — adj nekem egy tányér tejecskét.

— No, — bólogatott az öreg-öreg görbehátu anyóka — annyi tejecskét ad csak ez az öreg-öreg, kajlaszarvu riskatehénke, amennyi nekem, meg az öreg-öreg cila milának elég. De mert a jó Istennel is megáldatni, adok neked egy tányér tejecskét.

Megeszi a tányér tejecskét a kigyó, még a száját is körülnyalja, szép, kétágu nyelvecskéjével, aztán csak annyit mond nagyokosan:

— Köszönöm a jóságodat te öreg-öreg anyóka. Itt egy zacskó arany a szivességedért. Mert ugy tudd meg, hogy én vagyok a kigyók hatalmas királya. Nekem egy kigyó se parancsol, de én minden kigyónak parancsolok a földön, még az óriáskigyónak is.

Akkor nézi meg az öreg-öreg anyóka vaksi szemeivel a zöldhátu kigyókomát, hát látja ám, hogy a kigyó fején pirinyóka arany korona csillog. De alig pillantja meg az öreg-öreg anyóka a pirinyó aranykoronát, a kigyó eltünt az istállóból. Csak egy zacskó maradt az istálló szalmás padlóján.

Belemarkolt az öreg-öreg anyóka a zacskó aranyba s kimeritett egy markéval. Olyan gyönyörüen csillogott az aranynemü, hogy még az öreg-öreg tehénke is elbőgte magát.

Jó dolga lett ezentul az öreg-öreg anyókának. De az öreg-öreg macskának is. Vett neki az öreg-öreg anyóka mindennap egy darab májat. S egész nap csak feküdt a suton urasan telepocakkal, akár egy báró.

Ölbey Irén

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.

Apróhirdetések

ERŐS kifutófiukat jó fizetéssel alkalmazunk. Cziszter asztalos, Arad, Bihorului-ut 24. (1573)

KIFOGÁSTALAN szakácsnőt vendéglőbe azonnalra alkalmazunk. Érdeklődni Reclamanál, Arad, Eminescu-u. 4. (1574)

HADMENTES, gyakorlott gépész vállalná cséplőgép javitását és kezelését Arad határában. Arad, Gheorghe Jonescu-u. 3. (1575)

FÉMCSISZOLÓ munkást alkalmazunk állandó munkára. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-u. 4. (1576)

KORSZERŰ villanygramofon erősitővel, tánc és müvészlemezekkel, eladó. Arad, Seminarului-utca 5, hátul az udvarban. (1576)

KÖZLEMÉNY ZSIDÓK RÉSZÉRE

A kötelező munka alól való mentességet igazoló könyvecskék tulajdonosait felhivjuk, hogy legkésőbb május 31-ig fizessék ki a könyvecskére fizetendő hátralékos részleteket, mert ellenkező esetben a könyvecske érvényét megsemmisitik

ROMÁNIAI ZSIDÓKÖZPONT
ARADI MEGYEI HIVATALA

ÁRUKÉPVISELETET keres az egész ország területére kereskedelmi vállalat keresztény, hadmentes vezetője. Cimeket Reclamahoz, Arad, Eminescu-u. 4. (1577)

Junius hónap
a
milliós nyeremények hónapja
Összesen
258,450.000 lej összegű nyeremények kerülnek kifizetésre
Az Állami Osztálysorsjáték
ötödik osztályának huzása junius 2-tól 30-ig

FÜRDŐBERENDEZÉS, jégszekrény, bor-, sörkimérő asztal, mákdaráló, tizedes mérleg, villanycsillár eladó. Kossiknél, Arad, Tampa-utca 3. Szerb templomnál. (1584)

KIFUTÓLEÁNYT azonnal alkalmazok. Foto Sport, Arad, Eminescu-utca 2. (1520)

Eladó német gyártmányu, gyürüs kenésü, erős, 6—7 Hp. petroleummal hajtott motor, sörfejtőgép, 2-csöves, korszerü, aluminiumból készült, alig használt, Columbia gyártmányu néma mozigép, átalakitható beszélőre. Nagy kávédarálógép, kávéházak részére. Coroiu Alexandru, mozaicul. Vascau, Bihor megye. (1534)

Cipészsegédet javitási munkára alkalmazok. Weinberger, Mihai Viteazul-tér, 13. Gyógyszertár mellett. (1535)

HÁZICIPŐJET ujra talpalom préselt pesztótalppal. Szép házicipőt készitek hozott anyagból már 250 lejtől. Guba József, Arad, Carol-körut 29. (1549)

SEMMIRE sem alkalmas rossz szőnyeget vagy pokrócot veszek. Guba József, Arad, Carol-körut 29. (1550)

6-os GARNITURA, Hoffherr és Schrantz 1906-os, eladó. Scherer-malom, Pecica-Pécska. (1551)

FÉRFISZABÓSÁGHOZ munkást és kézilányt alkalmazok. Cseke férfiszabó. Arad, Plevnei-tér 5. (1552)

HÁZVEZETŐNŐT, magános urhoz keresnek. „Árva leány előnyben" jeligére cimeket Reclama-hoz, Arad, Eminescu-u. 4. (1553)

FÉLHOSSZU, bécsi kereszthuros, jó állapotban lévő zongora, szürke, angol kosztüm, középtermetre, eladó. Cimeket Reclamahoz, Arad, Eminescu-u. 4. (1554)

HATSCHEK-ügynökség. Arad, Carol-körut 17. Távbeszélő 16.95. Házajánlatai. Összegek ezrekben. — 20.000: korszerü sarokbérvilla. — 10.000: belvárosi ingatlantömb. — 3800: belvárosi négylakásos, 300-öles telek. — 2600: jójövedelmü, többlakásos, fürdőszobákkal. — 2200: Carol-körut mellett 3-szobás nagy telekkel. — 1500: állomásnál 4 lakás. — 800: Astra-gyárnál magasföldszintes, kétlakásos uj épület. (1557)

ELVESZTETTEM személyazonossági bizonyitványomat, katonai irataimat. Boldog Stefan névre szólnak. Becsületes megtalálója jutalomért adja át Arad, Capitan Ignat-utca 15 sz. alatt. (1564)

MINDENEST alkalmazok. Arad, Closca-utca 10. (1566)

KORLÁTLAN mennyiségben használt fedőcserép kapható. Arad, Gheorghe Lazar-u. 1—3, házfelügyelőnél. (1566)

MÉRLEG-összeállitására képesitett könyvelőt és román, német, magyar levelezőt alkalmaz nagyobb vállalat. Irásbeli ajánlatokat Reclama-hoz, Arad, Eminescu-u. 4. (1567)

ÖNÁLLÓ fizetőleányokat és jó családból való tanulót alkalmaz Tóth varrodája, Arad, Avram Iancu-tér 3. (1568)

ALKALMAZOK ügyes stoppolóleányokat. Harisnyajavitó, Arad, Petran-utca 3 szám, a román templom mellett. (1569)

12-SZEMÉLYES fehér damaszt asztalteritő, asztalkendők nélkül kifogástalan állapotban lévő szürke tavaszi kabát és mángorlógép eladó. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu-u. 4. (1570)

ZONGORA, „Dörr"-féle bérbeadó. Arad, Baron Urs 1, földszint, az udvarban. (Muresparti villasor.) (1571)

KERÉKPÁRRA SZERELT segédmotort, bármilyen állapotban lévőt, vennék. Mandl, Arad, Penes Curcanul-utca 7. (1572)

KERESÜNK helyi ügynököket, ügyeseket, gyakorlattal és tapasztalattal birókat Erdély és Banat összes városaiban, valamint központjaiban, több, nagy keresetnek örvendő cikk elhelyezése céljából. Ajánlatokat „Biztos kereset" jeligére a timişoarai kiadóhivatalba kérünk. (3624)

ELVESZETT Timişoaran az Areadna- és a Lidia-utca közötti utszakaszon barna, férfi félcipő. Megtalálója sziveskedjék, jutalomért a timişoarai kiadóhivatalban átadni. (6000)

BUTOROZOTT szobát keresek két személy részére. Az ajánlatokat „Pontos fizető 1943" jeligére a timişoarai kiadóba kérek. (3662)

URANIA filmszinház, Arad TELEFON 12-32

Ma. **OLGA TSCHECHOWA** és **HANS SOLT** együttes filmje a

Szamárbőr (Pogány vágyak...)
ONC-híradó.

KÖNYVSZAKÉRTŐ, aki egyik előkelő vállalatnál volt alkalmazásban, órakönyvelést vállal. Ajánlatokat Recamahoz. Arad, Eminescu-u. 4. (1578)

FOGÁSZATI munkaasztal, furógép alja, más laboratoriumi, tárgyak, valamint szobrászvésők, mintázóállvány eladók. Arad, Dorobantilor-utca 11. (1579)

KETTŐ darab háromajtós, fényezett, puhafa-szekrény eladó. Arad, Elisabeta-körut 9. Dr. Farkas. (1580)

FÖLTÉTLENÜL ügyes bejárónő, jó étkezéssel és fizetéssel, azonnal alkalmazást nyer. Arad, Florilor-utca 3. szám alatt. (1581)

Szépen butorozott szoba ágynemü nélkül kiadó. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-u. 4. (1582)

Magas földszintes, 3-szobás uriház, kerttel, alkalmi áron eladó. Boross-ügynökség, Arad, Bratianu-utca, 21. (1537)

Férfi fatalpak kaphatók nagyban, különböző méretekben. Arad, Doamna Balasa-ut., 5. (1538)

Butorasztalosságédet alkalmazok, komoly munkaerőt, Arad, Doamna Balasa-u., 5. (1539)

Kerti nyugágyat vennék. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-u., 4. (1540)

Arad-Mossótzy-telepen Voevodul Moga-utcai, 24. számu, 2-szobás magánház azonnal kiadó. Értekezni ugyanott. (1541)

Kereskedelmi vagy ipari célokra alkalmas, CFR mellékvágánnyal rendelkező, nagyobb telep Aradon kiadó. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-utca, 4. (1544)

CORSO-MOZI, Arad TELEFON 23-64
Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor

Ma. **V. város éjszaka...**
A román müvészet legnagyobb nevei. A film irója: CARAGIALE.
Rendezője: GEORGESCU. Zeneszerzője: CONSTANTINESCU.
Szereplők: FLORICA DEMION, MARIA MAXIMILIAN, GH. CIPRIAN, GH. DEMETRU.

FEHÉR ajtó és ablak eladó. Arad, Dragos Voda-utca 12. Délután 3 és 5 óra között. (1583)

50 éven felüli szakácsnőt keresek, vagy fiatalabbat, rendeletnek megfelelőt. 2 személyhez, jó fizetéssel, azonnali belépésre. Arad, Ioan Popa, Rusu-utca, 10. (1532)

MAGÁNHÁZ eladó Mureşelen, több melléképülettel. Érdeklődni Arad, Plevnei-tér 1. Dohánytőzsdében. (1585)

Varrógép, superrádió, 4 plus 1 lámpás, és gumilepedő eladó. Takács, Arad, Alexandru Lahovari-utca, 35. (1531)

Hatschek-ügynökség, Arad, Carol-körut. 17. Távbeszélő 16-95. Szőlőajánlatok. Összegek ezrekben. Hegyaljai 27 holdas, elsőrendü szőlő, gyümölcsössel 15.000. Hegyközségi hétholdas hiánytalan, épületekkel, felszereléssel 2000. Ötholdas jófekvésü 1500. Ugyanott épületnélkül négyholdas 1000. Országuton 2-szobás, konyával, felszerelés, egyholdas szőlő, gyümölcsfákkal, 550. (1533)

Ügyes varrólányokat alkalmaz Winternitz varróda. Arad, Regina Maria-körut, 18. (1542)

Önálló szabónő házakhoz ajánlkozik, ugyanott nagy bőrönd eladó, zárható láda és Leibstuhl. Arad, Trandafirilor-utca, 10. (1543)

Jégszekrény, 2-ajtós, eladó. Megtekinthető a házmesternél, Arad, Moise Nicoara-utca, 10. (1545)

Különbejáratu butorozott szoba 2 személy részére kiadó. Arad, Oteleseanu-utca, 11. Textillel szemben, a felső temetőnél. (1546)

ANGORA-nyulszőrt legmagasabb napi áron veszek. Angora, Periam. Átvételi hely: Palásthy, Arad, Sarmiseghetuza-utca 28. (1547)

PÁLMAI ingatlanforgalmi-iroda, Arad, Regele Ferdinand-körut 58. Mielőtt házat, telket, szőlőt vagy földet venne, vagy eladna, forduljon teljes bizalommal ingatlanforgalmi irodámhoz. Arak 100.000-től milliós tételekig. Jutányos közvetités. (1548)

ARO ARAD Tel. 24-45
Ma is, holnap is IZA MIRANDA érdekfeszitő kémfilmje
A Z. 3-as OKIRAT
Ez a film tényt derit az orosz jugoszláv titkos szerződés létrejöttére, mielőtt Jugoszlávia belépett volna a háborba.
Előadások 3, 5, 7, 9-kor. Vasárnap délelőtt **matiné** első helyárakkal.

TAKARÉKTÜZHELY, dömöcköző v. kenőpad (masszirozó) és különféle üres ládák eladók. Arad, Doamna Balasa-utca 77—79. (1555)

FÉL-TELEK terméskő és téglaraktárral, vidéken eladó. Cimeket Reclama-hoz, Arad, Eminescu-u. 4. (1556)

GYORS kéziszövő, jól felszerelt, eladó. Cim Arad, 29 Decemvrie-u. 7. (1558)

BALKÁROS uj, Pfaff-féle cipészvarrógép eladó. Arad, Alexandru Gavra-utca 18. (1559)

NŐI KERÉKPÁRT, kevéssé használtat, vennék. Irásbeli ajánlatot „Kerékpár" jeligére Reclama-hoz, Arad, Eminescu-u 4 kérek. (1560)

ÜGYES kifutóleányt alkalmazunk kaptafagyárban. Arad, Capitan Ignat-u. 9. (1561)

BRONZCSILLÁR 5 égővel és szép kettős ágyteritő eladó. Érdeklődni Reg. Ferdinand körut 58 sz., 6. ajtó alatt. (1562)

KÉZILEÁNYT alkalmaz Sándor-szalon. Arad, Duca-utca 8. (1563)

MEGBIZHATÓ, idősebb, magános nőt alkalmazunk, kéttagu családhoz, kisebb háztartás vezetésére. Arad, Cantacuzino-utca 31. (1565)

ELADÓ alacsony termetre való tavaszi öltöny és kabát, valamint fekete női kosztüm. Megtekinthető vasárnap délután 5—8-ig és hétfőn délelőtt. Timişoara, Wilhelm Mühle-u. 13, 2. ajtó. (3663)

IDŐSEBB urihölgy keres azonnalra üres szobát, fürdőszobával, valamint konyhahasználattal, a Belvárosban vagy az Erzsébetváros elején (nem zónában). Ajánlatokat „Komoly" jeligére a timişoarai kiadóhivatalba kér. (3664)

KERÉKPÁR, feles. fiu részére, jó állapotban lévő, eladó. Cim: Timişoara III., Virgil Onitiu-utca 3. (3664)

PERZSA-, valamint szmirnaszőnyeget a legjutányosabb áron, szakszerüen javitok. Levelezőlap hivására jövök. Stibinger Mária, Timişoara, Budai Deleanu-utca 37. (3666)

VEGYESKERESKEDÉS, kisebb, jómenetelü, kedvező feltételekkel, bevonulás miatt átadó. Cim a timişoarai kiadóhivatalban. (3668)

NICOLSON magánjáró, 8-as Hofher-cséplővel, nagyon jó állapotban lévő, eladó. Érdeklődni Faur Stefanral, Nadlac, jud. Arad, vagy Timişoara II., Gh. Asachi-utca 5 sz. alatt lehet. (3661)

FORUM-MOZI, ARAD Távbeszélő 2-10
Előadások 3, 5, 7 és 9-kor.

Ma. Felejthetetlen zenei élmény, a legnagyobb spanyol hegedümüvész élete, szerelme és csalódása, Havannában, III. Napoleon udvarában és a bécsi császári palotában leperegő hatalmas kiállitású, zenés filmesemény.

Sarasate (A spanyol szerenád)
Margherita Carosio, Alfredo Mayo

Tipografia „Societatea Naţională de Editură şi Arte Grafice Dacia Traiană" Timişoara. Tiparita la 22 Maiu 1943

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.